

COMUNICAREA INTERCULTURALĂ ÎN MEDIUL ACADEMIC CRENGIAN

INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE ACADEMIC ENVIRONMENT OF «ION CREANGĂ» STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY

*Tatiana KOSOROTOVA, studentă, anul II,
programul de studiu: Limba și literatura română și limba engleză (alolingvi)*

*Tatiana KOSOROTOVA, student, 2nd year,
speciality: Romanian language and literature and English language (alolingvi)
ORCID: 0009-0005-5383-2577*

kosorotova.tatiana@upsc.md

CZU: 316.77:378.4

DOI: 10.46727/c.emc-2023.p67-71

Abstract: *This article explores intercultural communication within the academic setting of "Ion Creangă" State Pedagogical University. It delves into the specifics of the interculturalization process and emphasizes the significance of its implementation in the educational process. The key characteristics of intercultural education at the university level are emphasized, and the provided information enables adaptability to diverse educational contexts.*

Key-words: *interculturality, education, culture, curriculum, diversity, globalization*

În contextul noilor provocări, apariția interculturalității se prezintă ca un fenomen ineluctabil și indispensabil al vieții noastre cotidiene. Acest fenomen poate fi conceptualizat ca un proces dinamic și reciproc de interacțiune între indivizi sau grupuri provenind din diferite contexte culturale. Această interacțiune nu se rezumă doar la schimbul de elemente tangibile ale culturii, ci se extinde și la sfera subtilă a normelor, valorilor și percepțiilor. În centrul interculturalității se află nu doar coexistența, ci și înțelegerea și acceptarea reciprocă, care conduc la o sinergie culturală în care diversitatea este recunoscută și apreciată ca o sursă de îmbogățire comună.

Nu putem să abordăm conceptul de interculturalitate fără a cunoaște ce anume a influențat apariția ei. Aici ne raportăm anume la efectele globalizării. În opinia lui Anthony Giddens, globalizarea este "o intensificare a relațiilor sociale într-o asemenea măsură încât evenimentele locale sunt modelate de evenimente care au loc la distanțe extrem de îndepărtate și viceversa." Această definiție subliniază ideea că evenimentele și procesele dintr-o parte a lumii pot avea un impact semnificativ asupra altor regiuni sau comunități, reflectând interconectivitatea și interdependența din lumea globalizată. Globalizarea a avut un impact semnificativ asupra interculturalității, schimbând dinamica relațiilor dintre culturi și provocând evoluții semnificative în modul în care oamenii interacționează și se înțeleg reciproc. În zilele de astăzi, oamenii călătoresc mai ușor și se stabilesc în locuri noi, ceea ce duce la comunități multiculturale și la schimburi constante între oameni din diferite medii culturale.

Interculturalitatea poate fi privită din diverse puncte de vedere:

Din perspectivă antropologică, interculturalitatea este examinată în cadrul diversității culturale. Clifford Geertz și Edward T. Hall au evidențiat importanța înțelegerii contextului cultural în care au loc interacțiunile și cum aceasta influențează comportamentul uman.

Psihologia aduce în discuție aspecte individuale ale interculturalității, concentrându-se asupra modului în care indivizii navighează și se adaptează la diferite medii culturale. Teorii precum teoria identității culturale a lui Stuart Hall oferă un cadru de înțelegere a modului în care oamenii își construiesc identitatea în contextul diversității culturale.

Analiza *conflictelor* și reconcilierii în context interetnic oferă o perspectivă realistă asupra provocărilor și potențialelor soluții în medii interculturale. Studiile asupra reconcilierii etnice, precum cele ale lui John Paul Lederach, explorează modalități de gestionare a divergențelor culturale și construirea de punți între comunități.

Perspectiva economică subliniază impactul interculturalității asupra afacerilor și comerțului internațional. Economia globalizată și creșterea mobilității umane au creat oportunități, dar și provocări în gestionarea diversității culturale în mediul de afaceri.

Prin integrarea acestor diverse perspective științifice, noi am elucidat complexitatea interculturalității și necesitatea unei abordări holistice în înțelegerea și gestionarea acestui fenomen în zilele de astăzi.

Menționăm evidentul fapt că *educația* devine un instrument esențial pentru dezvoltarea abilităților necesare în navigarea în lumea interculturală. *Scopul fundamental* al interculturalității în educație este să faciliteze înțelegerea reciprocă între elevi provenind din medii culturale diverse. Prin promovarea unui climat de respect și deschidere, educația interculturală încurajează dialogul și cooperarea între elevi cu experiențe și valori diferite. Procesul educațional se desfășoară conform curriculumului la fiecare disciplină, ceea ce ne denotă faptul că și prin conținutul disciplinei noi putem să abordăm interculturalitate pentru fiecare elev.

Astfel, elevii sunt expuși la contribuțiile culturale ale diferitelor comunități, ceea ce contribuie la o înțelegere mai profundă a lumii. Aceasta include nu doar aspecte istorice și geografice, ci și literatură, artă, și perspective filozofice. De asemenea, promovarea competențelor lingvistice și comunicative este un element crucial al educației interculturale. Elevii ar trebui să fie încurajați să învețe limbi străine, să participe la schimburi culturale și să folosească tehnologia pentru a comunica cu elevi din alte țări și culturi. Promotorii educației- cadrele didactice, la fel, joacă un rol esențial în promovarea interculturalității. Acestea ar trebui să primească formare specializată pentru a gestiona diversitatea în clasă, pentru a încuraja dialogul și pentru a încorpora perspective culturale variate în procesul de predare.

Educația interculturală se concentrează și asupra dezvoltării competențelor interpersonale. Aceasta include empatia, flexibilitatea, deschiderea către diferite perspective și abilitățile de comunicare interculturală, toate fiind esențiale într-o societate caracterizată de diversitate. Studiile au arătat că interacțiunea cu diversitatea culturală în cadrul educației contribuie la îmbogățirea experienței de învățare a elevilor. Perspectiva diverselor culturi aduce contribuții valoroase la dezvoltarea gândirii critice și la formarea unei viziuni globale. De asemenea, este evidențiat că mediile educaționale interculturale promovează o abordare mai inclusivă și stimulează motivația elevilor. Elevii se simt mai implicați atunci când se simt reprezentați și valorizați, ceea ce poate avea un impact pozitiv asupra performanței academice.

Concentrându-se asupra interculturalizării sistemului de învățământ la treapta superioară, elucidăm faptul că acea instituție superioară de învățământ care se axează pe calitatea educației, nu poate să nu includă aspectele interculturale în totalitatea proceselor educative și formative desfășurate în cadrul ei. Universitățile ar trebui să promoveze un mediu academic inclusiv, unde studenții se simt acceptați și valorizați indiferent de originea lor culturală. Inițiativele care susțin diversitatea, cum ar fi cluburile culturale, evenimentele culturale și programele de mentorat, contribuie la crearea unei atmosfere interculturale.

Abordarea unor probleme complexe prin cercetări interdisciplinare poate să aducă perspective diverse și să contribuie la rezolvarea unor probleme globale. Acest aspect poate promova colaborarea între cercetători cu diversificate culturi. Adoptarea unor politici instituționale care promovează diversitatea și interculturalitatea este esențială. Aceste politici ar trebui să fie integrate în planurile strategice ale universităților și să ofere suport pentru implementarea practicilor interculturale. De exemplu, angajament pentru diversitate și incluziune; monitorizarea progresului și raportare (implementarea unor mecanisme de monitorizare a progresului în ceea ce privește diversitatea și incluziunea, precum și elaborarea de rapoarte periodice pentru a evalua impactul politicilor) și oferirea sprijinului pentru studenți internaționali și pentru cei, care sunt reprezentanți ai minorităților naționale (furnizarea de servicii și resurse adecvate pentru sprijinirea studenților internaționali și a minorităților, inclusiv consiliere, servicii lingvistice, și programe de adaptare culturală).

Abordarea diversității culturale în cadrul învățământului superior contribuie la dezvoltarea unei înțelegeri globale, deschide uși către perspective diverse și promovează competențe interpersonale. Prin interacțiunea cu colegi și cadre didactice din medii culturale variate, studenții dobândesc abilități critice și creativitate, construind o bază solidă pentru cariere globale. Educația interculturală în universități nu doar previne stereotipurile și prejudecățile, dar și creează un mediu inclusiv, bazat pe toleranță și respect. Această abordare nu numai că pregătește studenții pentru succesul profesional, dar și pentru a aduce contribuții semnificative la dezvoltarea globală, formând cetățeni responsabili și implicați într-o lume tot mai diversă și interconectată.

Raportându-ne la descoperirea interculturalității în educație din punct de vedere științific, îl putem evidenția pe M. J. Bennett, potrivit opiniei căruia educația interculturală este o abordare a procesului de predare-învățare bazată pe valori și credințe democratice, care încearcă să înainteze pluralismul cultural în condiția lumii diverse.

În spațiul Republicii Moldova, conceptul de interculturalitate și necesitatea integrării ei în educație au fost cercetate de către dr., conf.univ, rector al Universității Pedagogice de Stat "Ion Creangă" Alexandra Barbăneagră. Conform opiniei dumneaei, cadrul didactic este cel care promovează interculturalitatea (fiind format atât în cadrul profesional, cât și în cadrul cursurilor de formare continuă), respectiv, activitatea de învățare devine o învățare a acceptării alterității, un proces al formării maturității culturale care constituie competența interculturală.

Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" poate fi văzută drept instituție de învățământ superior care pune un accent visceral anume pe particularitățile interculturalității. Universitatea are o diversitate de colaborări pe plan internațional, ceea ce dezvoltă comunicarea interculturală care influențează în cea mai mare parte procesul educațional.

Evident că sursa inepuizabilă pentru interacțiune culturală o constituie Facultatea de Limbi și Literaturi Străine. FLLS dispune de mai multe centre specializate în conformitate cu interesele studenților și profesorilor: DAAD (Serviciul German de schimb Academic), OeAD (Agenția Austriacă de Cooperare Internațională în Educație și Cercetare), Centrul American (Centrul de resurse pentru profesori de limba engleză și studenți), CICF (Centrul de informare și cercetare francofon), CCI (Centrul de cultură italiană). De exemplu, în cadrul Centrului American se lucrează asupra îmbunătățirii curriculumului (actualitatea cursurilor predate centrate pe asimilarea și îmbunătățirea cunoștințelor în limba/cultura engleză, temelor abordate și utilitatea lor în contextul lumii contemporane), se organizează sesiuni și cursuri Formare Continuă. La facultate se mai organizează și săptămânile tematice în cadrul căreia este valorificată o cultură împreună cu toate particularitățile ei (limbă, tradiții).

Lucrul acesta contribuie enorm la interculturalizarea mediului crengian, fiindcă la astfel de evenimente vine toată studențimea și tot profesoratul, care asimilează o anumită cultură.

Trebuie de menționat faptul că facultatea are și mulți profesori nativi veniți din alte țări, care aduc cu sine aspectele culturale specifice lor și le transmit studenților universității. În același timp, Catedra de Filologie Engleză împreună cu Catedra de Filologie Romanică și Germanică prin activitatea lor prodigioasă (workshopuri, sesiuni de formare, întâlniri cu bursieri, seminare, cluburi de socializare, organizarea săptămânelor tematice culturale și a olimpiadelor), contribuie la promovarea culturilor pe care le reprezintă și diversifică comunicarea interculturală în mediul crengian unde pot participa atât studenții, cât și oamenii pasionați de diferite culturi.

Facultatea de Filologie și Istorie, la rândul ei, de asemenea are un rol important în dezvoltarea comunicării interculturale la universitate. Catedra de Limbă și Comunicare este centrată pe predarea și învățarea limbii române ca limbă nematernă. Respectiv, la începutul anului de învățământ studenții deja intră în proces de interculturalizare prin faptul că ei încearcă să asimileze limba și cultura românească. Ca dovadă pentru acele menționate mai sus, putem să luăm disciplina “Limba română prin cultură și civilizație”, în cadrul acestei discipline se învață evenimentele cele mai importante din istoria română și diverse obiceiuri/tradiții. Lucrul acesta imediat îi integrează pe studenți străini în cultura română și la ei apare acest schimb de experiență culturală.

În cazul în care vin mulți studenți începători străini, pentru ei se organizează cursuri de limba română la nivel începător și, după aceea, ei deja sunt încadrați activ în studiul limbii și culturii românești. Evident că și ei aduc ceva nou prin intermediul încadrării elementelor culturii lor în a noastră. Universitatea Pedagogică de Stat “Ion Creangă” colaborează cu Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați și profesorii din cadrul catedrei predau cursuri bazate pe interculturalitate. Studenții au posibilitatea să facă un Masterat care se bazează pe studiul a 3 limbi “Limbi moderne în dialog intercultural (ro/ru/engl)”. Făcând acest Master cu unii dintre profesorii crengieni, studentul (cât și profesorul) poate să se cufunde în trei culturi diferite și să elaboreze ceva nou, ce ulterior va fi aplicat în mediul universitar crengian.

Organizarea de schimburi culturale și colaborări internaționale între universități din diferite țări contribuie la construirea unui mediu educațional intercultural autentic. Acest gen de experiențe oferă elevilor oportunități de a interacționa direct cu persoane din culturi diferite și de a înțelege mai bine diversitatea globală. Toți studenții au posibilitatea de a ramifica comunicarea interculturală în mediul crengian cu ajutorul bursei internaționale Erasmus+ care îți oferă mobilitatea academică într-o altă țară. Văzând o altă cultură pe parcurs de câteva luni, studenții revin în Alma-Mater și împărtășesc experiența căpătată acolo, care poate fi valorificată și în cadrul Universității Pedagogice de Stat “Ion Creangă”.

Concluzionăm următoarele idei- integrarea interculturalității în mediul universitar nu doar corespunde unei cerințe imperative într-o societate tot mai diversificată și interconectată, ci și reprezintă o necesitate vitală pentru a pregăti studenții în vederea unui viitor global. Aducând diversitatea culturală în educația superioară nu doar încurajează înțelegerea și toleranța reciprocă, ci și promovează dezvoltarea competențelor interpersonale esențiale, pregătindu-i pe studenți pentru reușita în cariere la nivel mondial. Această abordare nu doar contracarează stereotipurile și prejudecățile, dar și contribuie la instaurarea unui mediu universitar incluziv, unde fiecare individ se simte valorizat și acceptat.

Astfel, interculturalitatea în mediul academic nu se rezumă la o adaptare necesară la realitățile contemporane, ci reprezintă și o oportunitate de a modela viitoarele generații de lideri și cetățeni globali, capabili să aducă contribuții semnificative la dezvoltarea unei societăți mai armonioase și prospere.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. ALBU, M. *Comunicare interculturală*. Iași: Institutul European, 2008. 240 p.
2. BARBĂNEAGRĂ, A. *Tendinte de reconstrucție a paradigmei de formare a cadrelor didactice din perspectiva pedagogiei interculturale în Republica Moldova*. In: Conferința "Diversitatea lingvistică și dialogul intercultural în procesul de comunicare", Chișinău, Moldova, 29 martie 2013, p. 211-218
3. CONSTANTINESCU, M. *Educație și comunicare interculturală*. Iași: Editura Polirom. 2011, 192 p.
4. IRIMIA, E., IRIMIA, M. *Limba română în contexte interculturale*. București: Editura Univers Enciclopedic. 2009, 224 p.
5. POP, I. *Managementul diversității culturale în organizații*. Cluj-Napoca: Editura Accent. 2004, 248 p.
6. <https://upsc.md/> Programe de studii și Planuri de învățământ